บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาระบบการจัดการความรู้สำหรับงานสอนของครูประถมศึกษา โรงเรียนดาราวิทยาลัย เชียงใหม่ โดยจะเป็นการพัฒนาระบบความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) และความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) โดยเจาะจงศึกษาเฉพาะความรู้ที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอนของครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ ที่จะช่วยให้ครูระดับประถมศึกษาในการแก้ปัญหาในการสอน และ พัฒนาตนเอง พัฒนางาน ด้วยการนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและหน่วยงาน ได้สรุปผลการศึกษาตามขั้นตอนการจัดการความรู้ 6 ขั้นตอน คือ

1) กำหนดชนิดของทุนทางปัญญา หรือความรู้ที่ต้องการ (Define)
2) การสร้างทุนปัญญาหรือการค้นหาใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่แล้ว (Create)
3) การเสาะหา และจัดเก็บความรู้ในองค์กรให้เป็นระบบ (Capture)
4) การแบ่งปัน แลกเปลี่ยน เผยแพร่ กระจาย ถ่ายโอนความรู้ (Share)
5) การใช้ประโยชน์ การนำไปประยุกต์ใช้งาน (Use)
6) ประเมินผลระบบการจัดการความรู้ เพื่อปรับปรุงแก้ไข (Evaluate)

โดยทำการสรุปผลการศึกษาออกเป็น 5 ส่วน คือ

1. สรุปผลการศึกษา
2. อภิปรายผลการศึกษา
3. ข้อค้นพบ
4. ข้อเสนอแนะ
5. ข้อจำกัดในการศึกษา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

5.1 สรุปผลการศึกษา

การสรุปผลการศึกษา ผู้ศึกษาได้สรุปผลการศึกษาตามขั้นตอนการจัดการความรู้ 6 ขั้นตอน โดยสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1) กำหนดชนิดของทุนทางปัญญา หรือ ความรู้ที่ต้องการ (Define)

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาปรัชญาการศึกษา วิสัยทัศน์โรงเรียน วิสัยทัศน์หลักสูตร วิสัยทัศน์ด้านครูผู้สอน อัตลักษณ์ของโรงเรียน นโยบาย พันธกิจของโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการความรู้ที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาระบบจัดการความรู้สำหรับงานสอนของครู ระดับประถมศึกษา โรงเรียนดาราวิทยาลัย เชียงใหม่ เพื่อให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน ตอบสนองวิสัยทัศน์ของโรงเรียน

ยุทธ์ศาสตร์และกลยุทธ์ด้านการจัดการความรู้ สำหรับงานสอนของครู ระดับประถมศึกษา โรงเรียนดาราวิทยาลัย เชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้ศึกษา และ นำประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 จัดระบบการศึกษาสอดคล้องแผนการศึกษาชาติและการเปลี่ยนแปลงสังคม วัตถุประสงค์ เชิงยุทธศาสตร์ ข้อ 1.มาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษาสังกัดสภาคริสตจักรในประเทศไทย สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นที่ยอมรับของทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งมีความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่างประเทศ ตรงกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานที่ 3 แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ / สังคมแห่งความรู้ ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 การสร้างและการจัดการความรู้ในทุกระดับ และทุกมิติของสังคม ข้อ 3.3.1 ครอบครัว ชุมชน องค์กร ทุกระดับ และองค์กรที่จัดการศึกษามีการสร้างและใช้ความรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จนกลายเป็นวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านครู มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตัวบ่งชี้ที่ 9.1-9.8 คือ ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศึกษาวัฒนธรรมขององค์กร และร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาระบบการจัดการความรู้ขององค์กรร่วมกับผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

การคัดเลือกหัวข้อความรู้ ผู้ศึกษาได้ประชุมร่วมกับหัวหน้าแผนก และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อทำการคัดเลือกหัวข้อความรู้ และกำหนดหัวข้อความรู้ ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับงานสอนของครูประถมศึกษา โรงเรียนดาราวิทยาลัย เชียงใหม่ โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และได้จัดทำการสำรวจความต้องการในการถ่ายทอดความรู้ โดยหัวข้อความรู้ทั้งหมดเป็นความรู้ที่ครอบคลุมในด้านงานการสอนของครูระดับประถมศึกษาโรงเรียนดาราวิทยาลัย เชียงใหม่ และเป็นหัวข้อความรู้ที่มีผู้เชี่ยวชาญสามารถถ่ายทอดได้เป็นอย่างดี มีดังนี้ 1) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 2) วิธีสอนและเทคนิคการสอน 3) การวัดผลและการประเมินผล 4) การทำวิจัยในชั้นเรียน 5) กระบวนการเรียนรู้ 6) สื่อการสอน 7) นวัตกรรม Dara TBM (Best Practice) และรูปแบบที่ต้องการให้ถ่ายทอดความรู้ และความเห็นต่อการจัดการความรู้ เพื่อนำผลที่ได้ไปสร้างและแบ่งปันความรู้ให้อยู่ในรูปแบบที่เหมาะสมตามความต้องการของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูประถมศึกษา โรงเรียนดาราวิทยาลัย เชียงใหม่

ผลการประเมินโดยรวมมีความเห็นว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความต้องการในการถ่ายทอดความรู้ในหัวข้อความรู้ การจัดทำแผนการเรียนรู้มากที่สุด รองลงมา คือ กระบวนการเรียนรู้ และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้อยู่ในรูปแบบการอบรม สัมมนา รองลงมาคือ การทำคู่มือ เอกสารเผยแพร่

2) การสร้างทุนปัญญา หรือ การค้นหาใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่แล้ว (Create)

การคัดเลือกบุคลากรที่มีความสามารถสำหรับเป็นผู้เชี่ยวชาญในการถ่ายทอดความรู้ ผู้ศึกษาได้ร่วมกับหัวหน้าแผนก และ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ทำการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญภายในโรงเรียน ด้วยการ ศึกษาจากภาระงานสอนประจำวันที่ได้รับมอบหมาย มีความเชี่ยวชาญในหัวข้อความรู้นั้นๆ ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดี โดยคัดเลือกจากครูที่ถูกส่งไปอบรม ศึกษาดูงาน เชิญไปเป็นวิทยากรเป็นประจำ หรือมีความรู้เรื่องนั้นเป็นอย่างดี ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดได้รับการยอมรับว่ามีความสามารถในด้านนั้น ๆ และ ยินดีที่จะแบ่งปันความรู้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

การค้นหาและเปรียบเทียบความรู้ในองค์กร ผู้ศึกษาได้เลือกผู้เชี่ยวชาญในแต่ละหัวข้อความรู้นั้น เป็นผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการยอมรับในระดับประถมศึกษา และ ในโรงเรียนมีความรู้จากหน้าที่งานรับผิดชอบ และ เป็นผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการสอนโดยตรง มีการพัฒนาตัวเองอย่างสม่ำเสมอ ถูกเชิญไปเป็นวิทยากร ได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียนให้เข้ารับการอบรม ศึกษาดูงาน ตลอดจนร่วมการแลกเปลี่ยนความรู้จากข้างในองค์กร และหน่วยงานภายนอกองค์กรเป็นประจำ สม่ำเสมอ และ จากประสบการณ์การทำงานในงานประจำทำให้มีทักษะและความชำนาญในด้านนั้นเป็นอย่างดี และ บางหัวข้อต้องเชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกองค์กรมาให้ความรู้ เนื่องจากภายในโรงเรียนยังมีผู้เชี่ยวชาญไม่เพียงพอ

3) การเสาะหา และจัดเก็บความรู้ในองค์กรให้เป็นระบบ (Capture)

การจับความรู้ วิเคราะห์ความรู้ และสังเคราะห์ความรู้ ของหัวข้อความรู้ที่ทำการคัดเลือก โดยการจับความรู้ ผู้ศึกษาได้เลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) และเลือกใช้เครื่องมือในการจับความรู้ครั้งนี้คือ การประยุกต์ใช้แบบจำลองความรู้ Common KADS การวิเคราะห์ความรู้ (Knowledge Analysis) และสังเคราะห์ความรู้ ผู้ศึกษาได้เน้นไปที่การประยุกต์ใช้แบบจำลองพฤติกรรมการคิด Input / Process / Output ที่คำนึงถึงการคิดของผู้เชี่ยวชาญ 3 ชุด คือ ลิ้นชักความรู้ที่ผู้เชี่ยวชาญต้องคิดก่อนการทำงาน ลิ้นชักความรู้ที่ผู้เชี่ยวชาญจำเป็นต้องคิดระหว่างการทำงาน และลิ้นชักความรู้ที่ผู้เชี่ยวชาญคิดหลังการทำงาน มาเป็นกรอบการจับความรู้ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการสรุปวาระการสัมภาษณ์ของหัวข้อความรู้ในแต่ละครั้งออกมาเป็นประเด็นต่างๆ และสร้างเป็นแผนที่ความรู้ และได้นำกลับไปอธิบายให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง

4) การแบ่งปัน แลกเปลี่ยน เผยแพร่ กระจาย ถ่ายโอนความรู้ (Share)

การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้ศึกษาได้ร่วมกับหัวหน้าแผนก หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และผู้เชี่ยวชาญในแต่ละหัวข้อความรู้ ทำการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของการอบรม สัมมนา เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อเติมเต็มความรู้ซึ่งกันและกัน ให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่จำเป็นต้องใช้ในการสอน โดยผู้เชี่ยวชาญทุก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ท่านเต็มใจแบ่งปันความรู้เป็นอย่างมาก และได้รับความสนใจจากครูประถมศึกษา และครูใหม่ที่เข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี

การจัดทำเว็บไซต์สำหรับแบ่งปัน แลกเปลี่ยน เผยแพร่ กระจาย ถ่ายโอนความรู้ ผู้ศึกษาได้จัดทำเป็นเว็บไซต์เพื่อจัดเก็บองค์ความรู้ แบ่งปัน แลกเปลี่ยน เผยแพร่ กระจาย ถ่ายโอนความรู้ ตามแผนที่ความรู้ และ มีการเชื่อมโยงเนื้อหาให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการจัดการความรู้ต่างๆ ให้สามารถนำองค์ความรู้นั้นไปใช้งานด้านการการสอนได้เป็นอย่างดี และ เพื่อใช้เป็นช่องทางในการประสานงานกับครูผู้สอนในโอกาสต่างๆ โดยผ่านเว็บบราวเซอร์ได้ตลอดเวลา สามารถใช้งานบล็อก (Blog) เพื่อเขียนบทความที่ตนเองสนใจ แบ่งเป็นหมวดหมู่ ใช้งานเว็บบอร์ด (Web board) เพื่อเสนอความคิดเห็นหรือ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่างๆ ในการสอน การแลกเปลี่ยนความรู้ จะเน้นการจัดการความรู้ในตัวคนที่เป็นประสบการณ์ความสำเร็จในการทำงานของแต่ละคน ซึ่งเป็น Best Practice ในด้านต่างๆ เช่น เทคนิคการสอน การกระตุ้นนักเรียนให้เกิดความสนใจเรียน การแก้ปัญหาในการสอน สื่อการสอนที่ใช้ของกลุ่มสาระ บทความน่าสนใจที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ใช้วิธีการเล่าเรื่อง (Story Telling) การใช้เว็บลิงค์ (Web links) เพื่อค้นหาข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการสอน การใช้วิดีโอลิงค์ (Video Links) เพื่อศึกษาตัวอย่างกระบวนการเรียนการสอนของครูที่เป็นตัวอย่างในแต่ละกลุ่มสาระ

5) การใช้ประโยชน์ การนำไปประยุกต์ใช้งาน (Use)

ในส่วนของการใช้ประโยชน์ และการนำไปประยุกต์ใช้งาน (Use) จากการตอบแบบสอบถามของผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของทุกหัวข้อความรู้นั้น พบว่าสามารถนำความรู้ในหัวข้อความรู้ต่างๆไปประยุกต์ใช้ในการสอน และ พัฒนากระบวนการสอนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถค้นหาข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการสอน ศึกษาตัวอย่างกระบวนการเรียนการสอนของครูที่เป็นตัวอย่างในแต่ละกลุ่มสาระ แล้วนำไปปรับใช้กับการสอนของตนเอง สืบค้นความรู้ที่ต้องการ และต่อยอดความรู้เป็นอย่างดี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

6) ประเมินผลระบบการจัดการความรู้ เพื่อปรับปรุงแก้ไข (Evaluate)

ผู้ศึกษาได้ประเมินผลการจัดการความรู้ โดยการประเมินผ่านแบบสอบถาม ความรู้ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ แบ่งปันความรู้ และประเมินความคาดหวังของผู้ใช้ระบบ (Knowledge Based) เพื่อให้ทราบถึงข้อบกพร่องของระบบ

จากการประเมินความรู้ที่ได้รับจากการแบ่งปัน สรุปได้ดังนี้ สามารถนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติให้เกิดความชำนาญ และต่อยอดองค์ความรู้ได้ ความรู้ตอบสนองนโยบาย พันธกิจ วิสัยทัศน์ขององค์กรมากที่สุด และรองลงมือ คือ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่นและนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง

จากการการประเมินผู้ใช้งานระบบ สรุปได้ดังนี้ ในด้านการใช้งานเมนูต่างๆ ใช้งานง่าย ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน ผู้ใช้งานมีความเห็นด้วยมากที่สุด และผู้ใช้งานระบบมีความเห็นว่าระบบมีข้อมูลที่ตอบสนองตรงตามความต้องการของผู้ใช้ และระบบเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานในด้านการสอน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

ผู้ศึกษาได้สรุปกระบวนการการจัดการความรู้ 6 ขั้นตอน ตามแผนภาพดังนี้

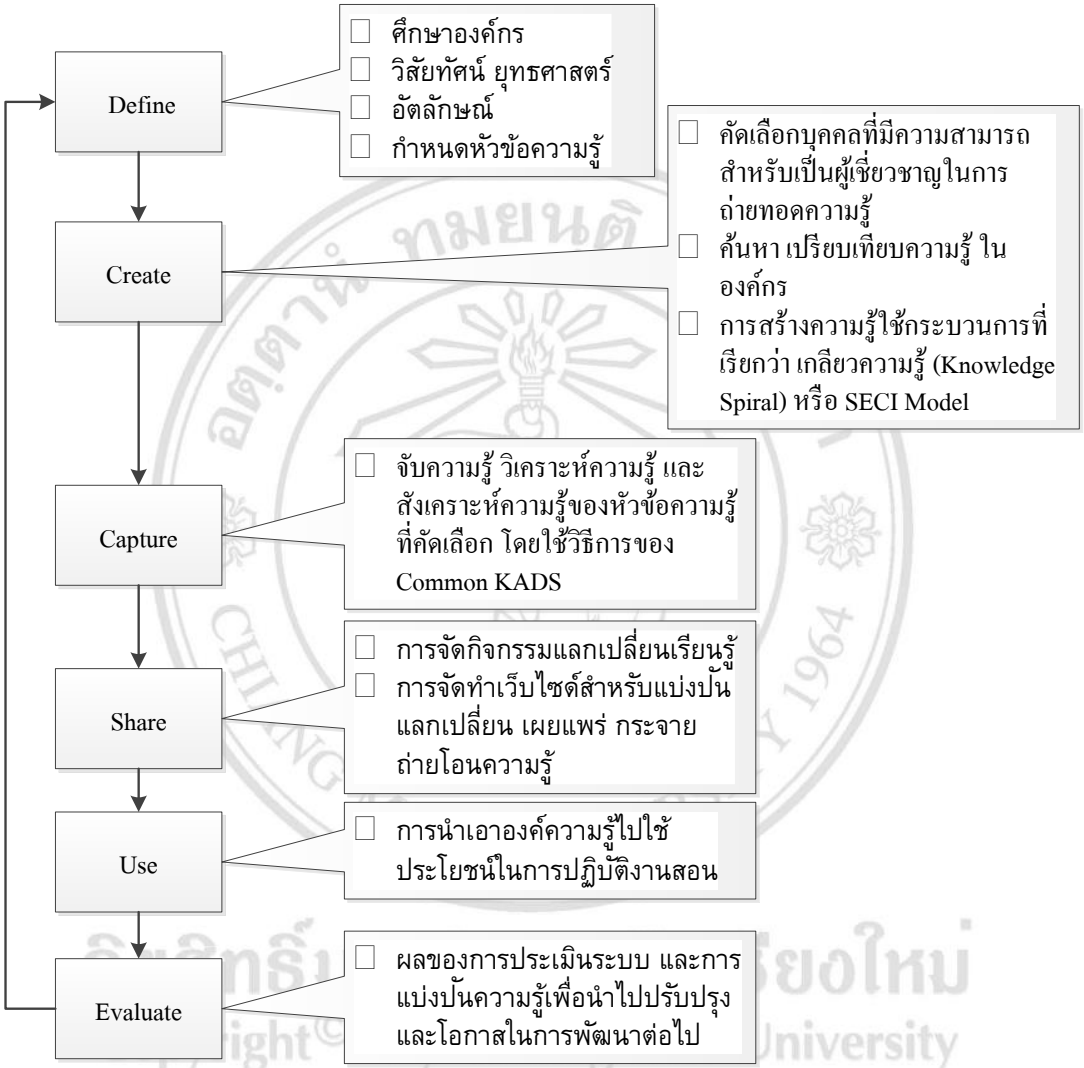

ภาพที่ 5.1 กระบวนการในการพัฒนาระบบการจัดการความรู้
สำหรับงานสอนของครูประถมศึกษา โรงเรียนดาราวิทยาลัย เชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

โดยสามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

1) การกำหนดชนิดของทุนทางปัญญา หรือ ความรู้ที่ต้องการ (Define) เริ่มต้นด้วยการการศึกษาองค์กรก่อน เพื่อให้รู้จักองค์กร ทุนทางปัญญา ตามสมรรถนะหลัก (Core Competency) จากวิสัยทัศน์ของโรงเรียน และ วิเคราะห์หลักสูตร การจัดการเรียนการสอนตามอัตลักษณ์ของโรงเรียน ที่ว่า “สุขภาพเลิศ ปัญญาล้ำ คุณธรรมเยี่ยม” หลังจากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ความรู้ที่จำเป็นต้องใช้ในขั้นตอนกระบวนการของการทำงาน โดยกำหนดหัวข้อความรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนากระบวนการสอนของครูกลุ่มสาระนั้นๆ ในระดับประถมศึกษา และปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ โดยทำการวิเคราะห์ เพื่อตรวจสอบความรู้ที่มีอยู่จริงในองค์กร ทั้งที่เป็นเอกสาร หรือประสบการณ์การทำงานของครู ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการจัดการความรู้ ตามแนวของ กพร. (สถาบัน เพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2547) ส่วนของการบ่งชี้ความรู้ คือ การระบุประเด็นความรู้ รูปแบบ และผู้รู้ที่สอดคล้องกับนโยบาย ขอบเขต และเป้าหมายขององค์กร และ สอดคล้องแนวความคิดของบดินทร์ วิจารณ์ (2547) ที่บอกว่าเป็นขั้นตอนที่พยายามตอบสนองกลยุทธ์ขององค์กร หรือการปฏิบัติงาน หรือการหาว่าความรู้หลักๆ ขององค์กรคืออะไร (Core Competency)

2) การสร้างองค์ความรู้ ทุนทางปัญญา หรือการค้นหาใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่แล้ว (Create) การคัดเลือกบุคคลที่มีความสามารถสำหรับเป็นผู้เชี่ยวชาญในการถ่ายทอดความรู้ และการค้นหา เปรียบเทียบความรู้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของการจัดการความรู้สอดคล้องตามแนวคิดของน้ำทิพย์ วิภาวิน (2547) เห็นว่าความสามารถของคนในองค์กรต้องมุ่งเน้นในเรื่องพนักงานเป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เพราะแม้ว่าองค์กรจะมีระบบบริหารจัดการการทำงานต่างๆ ที่ดีเลิศ แต่ขาดพนักงานที่มีคุณภาพหรือทุ่มเทให้กับการทำงาน ก็จะไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยทำการคัดเลือกครูผู้สอนที่มีความรู้ในหัวข้อความรู้ต่างๆ มาทำการถ่ายทอดความรู้ให้ครูทุกกลุ่มสาระในระดับประถมศึกษา เพื่อที่จะต้องจัดทำแผนการสอนกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งในแผนการสอนประกอบด้วยสาระสำคัญของเรื่องที่จะสอน กระบวนการจัดการเรียนรู้ เทคนิคที่ใช้ในการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล สื่อการสอนต่างๆ ซึ่งความรู้เหล่านี้ส่วนใหญ่จัดเป็นประเภท Explicit Knowledge ส่วนความรู้ที่เป็น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Tacit Knowledge มาจากประสบการณ์การสอนของครู การแสวงหาความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดจากการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการเรียนการ สอน การเข้าร่วมกิจกรรม สร้างความรู้ นวัตกรรมของสถานศึกษา เข้าร่วมอบรม ประชุม สัมมนา ตามที่โรงเรียนจัด เข้าประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการเรียนการ สอนที่หน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น เช่น การประชุมทางวิชาการ การทำวิจัยในชั้นเรียน การเข้าอบรม และกิจกรรมเพื่อการพัฒนาครูในรูปแบบต่างๆ โดยบางส่วนที่เป็นความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน ต้องผ่านกระบวนการแปลงเป็นความรู้ที่ชัดแจ้งก่อน และศึกษาการออกแบบการจัดการความรู้ เพื่อกำหนด สร้าง รวบรวม แบ่งปัน และการใช้ความรู้ และมีกระบวนการในการนำความรู้สู่การปฏิบัติ (KM Implement) โดยการสร้างความรู้จะใช้กระบวนการที่เรียกว่า เกลียว ความรู้ (Knowledge Spiral) หรือ SECI Model ซึ่งคิดค้นโดยอิกุจิโร โนนากะ และ ทาเคยูชิ แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ

2.1 การสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Socialization) เป็นขั้นตอนแรกในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการสร้าง Tacit Knowledge จาก Tacit Knowledge ของผู้ร่วมงาน โดยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตรงที่แต่ละคนมีอยู่โดยเฉพาะ ในเรื่องของการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้หรือ เทคนิคการสอน วิธีการสอนต่างๆ ที่ครูผู้สอนทุกคนดำเนินการอยู่ รวมทั้งการวัดผลประเมินผลด้วย

2.2 การปรับเปลี่ยนสู่ภายนอก (Externalization) เป็นขั้นตอนที่สองในการสร้างและแบ่งปันความรู้จากสิ่งที่มีอยู่และเผยแพร่ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นการแปลงความรู้จาก Tacit Knowledge เป็น Explicit Knowledge โดยการที่ให้ครูแต่ละคนร่วมกันจัดทำวิเคราะห์หลักสูตรของกลุ่มสาระ และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยศึกษาจากรูปแบบ จากครูต้นแบบที่มีแนวทางการจัดทำแผนการเรียนรู้เป็นอย่างดีเพื่อนำมาจัดทำเป็นเอกสาร หรืออาจจะเป็นในเรื่องของเทคนิคการสอน วิธีการสอน รวมถึงการผลิตสื่อการสอนด้วย

2.3 การผสมผสาน (Combination) เป็นขั้นตอนที่สามในการแปลงความรู้ขั้นต้น เพื่อการสร้าง Explicit Knowledge จาก Explicit Knowledge ที่ได้เรียนรู้ เพื่อการสร้างเป็นความรู้ประเภท Explicit Knowledge ใหม่ๆ คือ ภายหลังจากที่ครูผู้สอนได้ศึกษาวิธีการจากเครื่องมือของระบบที่สร้างขึ้นทำให้สามารถที่จะดัดแปลง หรือ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

พัฒนาวิธีการสอน บูรณาการการเรียนการสอน หรือสังเคราะห์ความรู้ที่มีอยู่ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมา และพัฒนางาน วิชาการต่างๆ ได้ด้วยตนเอง

2.4 การปรับเปลี่ยนสู่ภายใน (Internalization) เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการแปลงความรู้จาก Explicit Knowledge กลับสู่ Tacit Knowledge ซึ่งจะนำความรู้ที่เรียน มาใช้ในการปฏิบัติงาน หรือ ใช้ในชีวิตประจำวัน เกิดจากการที่ครูได้เข้ามาศึกษาเครื่องมือของระบบการจัดการความรู้ แล้วสามารถที่จะนำวิธีการที่ได้ศึกษามาประยุกต์ใช้กับแนวทางในกระบวนการจัดการเรียนการสอนของตนเองในชั้นเรียน และงานอื่นๆ ได้

3) การเสาะหาและจัดเก็บความรู้ในองค์กรให้เป็นระบบ (Capture) ผู้ศึกษาได้ค้นคว้านำวิธีการของ Common KADS มาประยุกต์ใช้ ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อที่จะจับความรู้ วิเคราะห์ความรู้ สังเคราะห์ความรู้ ตามวิธีการของ Common KADS หลังจากนั้นจึงนำมาจัดทำแผนที่ความรู้แต่ละหัวข้อเพื่อแสดงให้เห็นถึงรายละเอียดต่างๆ ของความรู้ ซึ่งความรู้ที่ได้จากการสัมภาษณ์มีทั้งความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) และความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เพื่อที่จะนำมาเป็นความรู้ขององค์กรต่อไป และการดึงความรู้ออกมาจากครูทุกกลุ่มสาระ ด้วยการค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากภายในงานสอน จากเอกสาร คู่มือต่างๆ จากการสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การนำเสนอในที่ประชุมกลุ่มสาระการเรียนรู้ บันทึกเป็นเอกสาร รายงาน หรือ เสนอโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ จัดกระบวนการกลุ่มให้ครูผู้สอนในกลุ่มสาระได้ระดมสมองแก้ปัญหาการเรียนการสอนร่วมกันโดยมีการผลัดกันทำหน้าที่ผู้จัดการความรู้ ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นตัวกลางในการรวบรวมความรู้ ในรูปแบบเว็บไซต์ วีดีทัศน์ เอกสาร ภาพ เสียง คลิปวีดิโอ โดยเครื่องมือที่นำมาสนับสนุนการจัดการความรู้นั้นเลือกใช้ Joomla เป็นเว็บไซต์สำเร็จรูป Content Management System (CMS) สร้างเป็น Knowledge Base เพื่อให้ผู้ใช้งานได้เรียนรู้ และขยายความรู้ให้ทั่วถึง รวมทั้งครูจะต้องจัดทำแฟ้มพัฒนางาน จัดทำเอกสารประกอบการสอนที่ได้จากการสร้างความรู้ ปรับปรุงรูปแบบเอกสารให้เป็นมาตรฐาน ใช้ภาษาเดียวกัน รวมถึงการสัมภาษณ์ สอบถามความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ หรือ การใช้แบบสอบถาม รวบรวมจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบในคลังความรู้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4) การแบ่งปัน แลกเปลี่ยน เผยแพร่ กระจาย ถ่ายโอนความรู้ (Share) ด้วยการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหัวข้อความรู้ต่างๆ และพัฒนาระบบการจัดการความรู้โดยมีเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือ ด้วยการเลือกใช้ Joomla เว็บไซต์สำเร็จรูป Content Management System (CMS) ในการจัดเก็บ เผยแพร่ กระจายความรู้ที่จัดเก็บเข้าสู่ฐานข้อมูล เพื่อให้ผู้ใช้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ โดยผ่านเว็บบราวเซอร์ได้ตลอดเวลาสามารถใช้งานบล็อก (Blog) เพื่อเขียนบทความที่ตนเองสนใจแบ่งเป็นหมวดหมู่ตามหัวข้อความรู้ ใช้งานเว็บบอร์ด (Web board) เพื่อเสนอความคิดเห็นต่างๆ หรือ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่าง ๆ ในการสอน การแลกเปลี่ยนความรู้จะเน้นการจัดการความรู้ในตัวคนที่เป็นประสบการณ์ความสำเร็จในการทำงานของแต่ละคน ซึ่งจัดเป็น Best Practice ในด้านต่าง ๆ เช่น เทคนิคการสอน การกระตุ้นนักเรียนให้เกิดความสนใจเรียน การแก้ปัญหาในการสอน สื่อการสอนที่ใช้ของกลุ่มสาระ บทความน่าสนใจที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ใช้วิธีการเล่าเรื่อง (Story Telling) การใช้เว็บลิงค์ (Web links) เพื่อค้นหาข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการสอน การใช้วีดีโอลิงค์ (Video Links) เพื่อศึกษาตัวอย่างกระบวนการเรียนการสอนของครูที่เป็นตัวอย่างในแต่ละกลุ่มสาระ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ตลอดเวลา ตั้งแต่การบันทึก ปรับปรุง แก้ไข เลือก และการสืบค้นความรู้ที่ต้องการ

5) การใช้ประโยชน์ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้งาน (Use) เป็นการนำความรู้จากระบบการจัดการความรู้ของทุกกลุ่มสาระที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยการกำหนดสิทธิ์ให้ผู้ใช้ เพื่อให้สามารถใช้งานระบบได้ โดยแบ่งเป็น ผู้ใช้ทั่วไป สามารถเข้ามาติดตาม ค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการสอนนำไปใช้ประโยชน์ ปรับปรุงพัฒนากระบวนการสอนของตนเอง ศึกษาความรู้ที่สนใจเมื่อเกิดปัญหาจากการสอน หรือสนใจเทคนิค วิธีการสอนต่างๆ จากระบบ ดาวน์โหลดความรู้ที่เป็นเอกสาร หรือบทความ เผยแพร่ วีดิโอ รูปภาพ ปฏิทินกิจกรรม สอบถามปัญหา ข้อเสนอแนะ บน Board Discussion ได้ ส่วนผู้ใช้ที่เป็นสมาชิก สามารถสร้าง หรือเขียน Blog ของตนเองเพิ่มเติม เขียนบทความ เพิ่มวีดิโอ รูปภาพ หรือ สร้างกิจกรรมจากปฏิทินสำหรับติดต่อสื่อสาร เผยแพร่ความรู้ของตนเองได้อีกด้วย นำความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อการสอนของตนเองให้บังเกิดผลดียิ่งขึ้น และเมื่อมีการนำไปใช้มากขึ้น ทำให้ครูผู้สอนมีการพัฒนากระบวนการสอนอยู่เสมอ และ มีการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ต่อเนื่องทุกปีการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของบดินทร์ วิจารณ์ (2547) กล่าวไว้ว่า การใช้ประโยชน์ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้งาน (Use) ก่อให้เกิดประโยชน์ และผลสัมฤทธิ์เกิดขึ้น และเกิดเป็นปัญญาปฏิบัติ การขยายผลให้ระดับความรู้และขีดความสามารถในการแข่งขันในองค์กรสูงขึ้น และเกิดเป็นวงจรความรู้ SECI Model ของอิคูจิโร โนนากะที่สร้างความรู้ในองค์กรซึ่งจะขยายฐานและความลึกขององค์ความรู้ให้เติบโตขึ้นอย่างไม่มีที่สิ้นสุด เป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต

6) การประเมินผลระบบการจัดการความรู้ (Evaluate) เป็นการประเมินผลและเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้ สามารถทำให้เกิดประสิทธิผล (Effectiveness) ประสิทธิภาพ (Efficiency) และผลิตผล (Productivity) ของงานสอน มีการทบทวนกระบวนการทำงานทั้งหมด ทั้งในส่วนที่สำเร็จและส่วนที่ผิดพลาดที่เกิดขึ้นเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงระบบและกระบวนการให้ดียิ่งขึ้นไปต่อไป ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดของณพศิษฏ์ จักรพิทักษ์ (2552) ที่กล่าวไว้ว่า กระบวนการจัดการความรู้ต้องมีการวัดผลประเมินผลการจัดการความรู้ด้วย และแนวคิดของบดินทร์ วิจารณ์ (2547) ที่กล่าวถึงการการวัดผลและประเมินผล (Measurement) ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งของปัจจัยที่เอื้อและส่งเสริมในการจัดการความรู้ให้ราบรื่น ประสบผลสำเร็จในองค์กร ไว้ว่า หากไม่มีการวัดผลดำเนินการ เราจะไม่สามารถจัดการหรือปรับปรุงกระบวนการให้ดีขึ้นได้

5.3 ข้อค้นพบ

จากการศึกษาการพัฒนาระบบการจัดการความรู้สำหรับงานสอนของครูประถมศึกษาโรงเรียนดาราวิทยาลัย เชียงใหม่ ผู้ศึกษามีข้อค้นพบดังนี้

1. การพัฒนาระบบการจัดการความรู้ ต้องเริ่มที่การศึกษาองค์กร เพื่อทราบถึงลักษณะองค์กร วิสัยทัศน์ด้านต่างๆ ขององค์กร พันธกิจ นโยบาย วัตถุประสงค์เพื่อจะนำไปใช้ในการกำหนดเรื่องการจัดการความรู้ที่สอดคล้องกัน ใช้ในการขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้

2. การพัฒนาระบบการจัดการความรู้ ควรมีการแบ่งประเด็นการจัดการความรู้แตกย่อยเป็นหมวดหมู่ให้ชัดเจน เพื่อง่ายต่อการพัฒนาระบบการจัดการความรู้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

3. การพัฒนาระบบการจัดการความรู้ ควรมีเทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุน ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีการสื่อสาร (Communication Technology) เทคโนโลยีสนับสนุนการทำงาน (Collaboration Technology) เทคโนโลยีในการจัดเก็บ (Storage Technology) ควรจะมีความพร้อมในการใช้งานอยู่เสมอ เนื่องจากว่า เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการความรู้ และควรจะมีการจัดอบรมในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งานให้กับคนในองค์กร

4. การใช้งานระบบการจัดการความรู้สำหรับงานสอนของครูประถมศึกษาโรงเรียนดาราวิทยาลัย เชียงใหม่ มีผู้ใช้งานเข้ามาใช้เป็นจำนวนน้อย เนื่องจากมีภาระหน้าที่ในงานประจำค่อนข้างมาก และภายในห้องพักครูมีเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อจำนวนครูแต่ละระดับชั้น

5. การพัฒนาระบบการจัดการความรู้ต้องมีโครงสร้างพื้นฐานในการดำเนินงานจัดการความรู้ ซึ่งหมายถึง ทีมงานการจัดการความรู้ สถานที่และโสตทัศนูปกรณ์ จะต้องเอื้อต่อการจัดการความรู้ และสร้างบรรยากาศที่ดีต่อการจัดการความรู้ด้วย

6. ในการจัดการความรู้จะทำให้ประสบความสำเร็จได้ต้องมีทีมงาน หรือ คนสำคัญที่มีบทบาทในการจัดการความรู้ไว้ชัดเจน ดังนี้

   6.1) ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ ผู้จัดการ เป็นผู้ที่ดำเนินการผลักดันให้เกิดการจัดการความรู้อย่างเต็มตัว กำหนดตัวบุคคลที่จะทำหน้าที่ต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน

   6.2) ผู้นำในการจัดการความรู้ ได้แก่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ รองผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้จัดการ ทำหน้าที่สรรหา คนสำคัญ ที่จะมาช่วยในการกำหนดเป้าหมายในระดับย่อยๆ คอยเชื่อมโยงเป้าหมายเข้ากับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ของโรงเรียน ร่วมแบ่งปันทักษะในการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการจัดการความรู้โดยตรง จัดสรรทรัพยากรสำหรับใช้ในกิจกรรมจัดการความรู้ และคอยเชื่อมโยงการจัดการความรู้เข้ากับกิจกรรมสร้างสรรค์อื่นๆ ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน คอยให้คำแนะนำ จัดให้มีการ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ยกย่องในผลสำเร็จและให้รางวัลเน้นการสร้างความภาคภูมิใจในความสำเร็จของผลงาน

6.3) ผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการความรู้ ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และหัวหน้างาน โดยการเป็นนักจุดประกายความคิด และเป็นนักเชื่อมโยง ซึ่งต้องเชื่อมโยงระหว่างผู้ปฏิบัติ กับผู้บริหาร เชื่อมโยงระหว่างผู้ปฏิบัติงานต่างกลุ่มภายในโรงเรียน และเชื่อมโยงการจัดการความรู้ภายในโรงเรียนกับภายนอกโรงเรียน โดยมีหน้าที่ร่วมกับผู้นำ จัดให้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ผู้ปฏิบัตินำความสำเร็จมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดความรู้ออกมาจากวิธีทำงานที่นำไปสู่ความสำเร็จ การจัดการดูงานหรือกิจกรรมเพื่อเรียนรู้วิธีการทำงานจากแขกรับเชิญทั้งที่อยู่ภายในและภายนอกโรงเรียน จัดพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสำหรับเก็บรวบรวมองค์ความรู้ที่ได้ ส่งเสริมให้เกิดชุมชนแนวปฏิบัติในเรื่องที่เป็นความรู้สำหรับงานด้านการสอนของครู

6.4) ผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ ครูแกนนำ ครูต้นแบบ และครูผู้สอน มีบทบาทที่สำคัญมาก เพราะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมการจัดการความรู้ของกิจกรรมทั้งหมด ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ทั้งที่เป็น Explicit Knowledge และ Tacit Knowledge ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ใช้ประโยชน์ เสาะหา สร้างและแปลงความรู้เพื่อการปฏิบัติให้บรรลุถึงเป้าหมายด้านงานสอนที่กำหนดไว้

6.5) ผู้ประสานงาน ได้แก่ ครูผู้สอนทุกคนในระดับประถมศึกษา เป็นผู้ที่คอยประสานและเชื่อมโยงเครือข่ายการจัดการความรู้ระหว่างกลุ่มสาระ หรือ ระหว่างระดับชั้น ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวงกว้างขึ้น เกิดความร่วมมือทางเครือข่ายในการเรียนรู้และยกระดับความรู้แบบต่อเนื่อง

7. ในการจัดการความรู้ของครูระดับประถมศึกษายังพบปัญหา ก็คือ ครูในระดับประถมศึกษายังมีพฤติกรรมการหวงความรู้ และวัฒนธรรมการไม่ยอมรับในตัวบุคคลอยู่บ้าง ทำให้การดึงความรู้เกิดขึ้นได้ยาก ถ้าจะมีก็อาจจะเป็นความรู้จากตำรา หรือคัดลอกมา ไม่ใช่ความรู้จากการปฏิบัติ หรือจากตัวครู

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

8. การจัดการความรู้ในช่วงเริ่มต้น ต้องเน้นที่การเชื่อมโยงคน ให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เอาเคล็ดลับในการทำงานจนประสบความสำเร็จ และตนเองหรือเพื่อนร่วมงานภาคภูมิใจมาเล่าว่ามีวิธีทำอย่างไรจึงเกิดผลสำเร็จนั้น เน้น “อย่างไร” (How to) ซึ่งมี “ความรู้ปฏิบัติ” อยู่ในเรื่องเล่านั้น จะเกิดบรรยากาศใหม่ในที่ทำงาน ที่คนเคารพและเห็นคุณค่าซึ่งกันและกัน

9. การเรียนรู้สำคัญกว่าความรู้ เพราะความรู้จะเป็นความรู้ที่หยุดนิ่งตายตัว ถ้าไม่มีการต่อยอดองค์ความรู้ ส่วนการเรียนรู้จะมีลักษณะ “ดิ้นได้” คือมีชีวิต เป็นพลวัต ปรับเปลี่ยนรูปแบบได้ตามสถานการณ์ และการเรียนรู้ที่ดีที่สุด คือการเรียนรู้ร่วมกัน เป็น Collective Learning และ เป็นการเรียนรู้ร่วมกันผ่านการปฏิบัติ (Interaction Learning Through Action)

5.4 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการพัฒนาระบบการจัดการความรู้สำหรับงานสอนของครูประถมศึกษา โรงเรียนดาราวิทยาลัย เชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้มีข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาระบบการจัดการความรู้ 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. กำหนดชนิดของทุนทางปัญญา หรือความรู้ที่ต้องการ (Define) จะเป็นขั้นตอนของการกำหนดชนิดของทุนปัญญา หรือ องค์ความรู้ที่ต้องการเพื่อหาว่าองค์ความรู้หลักขององค์กรคืออะไร (Core Competency) เพื่อตอบสนองกลยุทธ์ขององค์กร โดยในการจัดการความรู้ครั้งนี้ได้จัดการความรู้ที่เหมาะสมกับหน่วยงาน โดยให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์โรงเรียน วิสัยทัศน์หลักสูตร วิสัยทัศน์ด้านครูผู้สอน อัตลักษณ์ นโยบาย พันธกิจของโรงเรียน ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า

    1.1) วัฒนธรรมขององค์กร ต้องมีการสนับสนุนให้มีการรับฟังความคิดเห็นของครูผู้สอนทุกระดับ และส่งเสริมให้ครูผู้สอนทุกคนเห็นถึงความสำคัญของการจัดการความรู้โดยการสร้างความเข้าใจ และความสำคัญของการจัดการความรู้ และ ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และ ควรมีการให้รางวัลเพื่อส่งเสริมกำลังใจสร้างแรงจูงใจให้แก่คณะครูด้วย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

1.2) การพัฒนาระบบจัดการความรู้ภายในโรงเรียนนั้น ต้องได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารเป็นหลัก ตลอดจนการให้ความร่วมมือจากครูทุกคนเป็นอย่างดีจึงจะทำให้การจัดการความรู้นั้นประสบผลสำเร็จ และทำให้การจัดการความรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. การสร้างทุนปัญญา หรือ การค้นหาใช้ประโยชน์ จากสิ่งที่มีอยู่แล้ว (Create) สำหรับการจัดการความรู้สำหรับงานสอนของครูประถมศึกษา โรงเรียนดาราวิทยาลัย เชียงใหม่ นั้น เนื่องจากในโรงเรียนมีผู้เชี่ยวชาญที่สามารถให้ความรู้ และให้คำปรึกษาต่างๆ ตามหัวข้อความรู้ที่ได้คัดเลือกไว้บ้างแล้ว และบางหัวข้อความรู้ยังไม่มีผู้เชี่ยวชาญภายในโรงเรียนมากนัก จึงเสนอแนะว่า ในหัวข้อที่ยังไม่มีผู้เชี่ยวชาญ ควรจะเชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาให้ความรู้ และให้คำปรึกษา หรือส่งคณะครูจากภายในออกไปศึกษาดูงาน อบรมสัมมนา จากองค์กรภายนอก แล้วนำมาแลกเปลี่ยน แบ่งปัน เผยแพร่ในระดับต่อไป

3. การเสาะหา และจัดเก็บความรู้ในองค์กรให้เป็นระบบ (Capture) การจัดการความรู้สำหรับงานสอนของครูประถมศึกษา โรงเรียนดาราวิทยาลัย เชียงใหม่ ได้มีการเก็บข้อมูลจากภาระงานสอนประจำวันของครู ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการนำเอาข้อมูลจากภาระงานสอนประจำวันของครู หรือการแก้ไขปัญหาต่างๆ มาทำการวิเคราะห์จัดกลุ่มความรู้ให้สอดคล้อง กับหัวข้อความรู้ และระบบจัดการความรู้ที่มีอยู่ เพื่อให้ผู้ใช้งานได้ศึกษาถึง ความรู้นั้นๆได้เป็นอย่างดี และสามารถนำเอาความรู้นั้นไปประยุกต์หรือปรับปรุงงานสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพ และสามารถต่อยอดองค์ความรู้นั้นได้

4. การแบ่งปัน แลกเปลี่ยน เผยแพร่ กระจาย ถ่ายโอนความรู้ (Share) ในขั้นตอนนี้ผู้ศึกษาได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการความรู้ภายในโรงเรียน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการจัดการความรู้ ไม่ว่าจะเป็นเว็บไซต์ที่เผยแพร่ความรู้โดยสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมต่างๆ และ บันทึกการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนไว้ในรูปแบบต่างๆเพื่อให้สมาชิกได้ดูย้อนหลังได้ หรือ สื่ออื่นๆ จึงมีข้อเสนอแนะว่า

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4.1) ควรมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สัปดาห์ละครั้ง เพื่อกระตุ้นให้ครูผู้สอนเกิดความสนใจ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

4.2) ควรมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา เดือนละ 1-2 ครั้ง เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ในวงกว้างขึ้น ทำให้มีองค์ความรู้ต่างๆ เพิ่มมากขึ้น

4.3) ควรจะมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอทั้งโรงเรียน เพื่อทำให้องค์กรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และเพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

4.4) ควรมีการส่งเสริมให้คณะครูได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการความรู้ของตนเองอยู่อย่างสม่ำเสมอ

4.5) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ กรณีที่เป็นความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) อาจจัดทำเป็นระบบทีมข้ามสายงาน ระบบพี่เลี้ยง การสับเปลี่ยนงาน การยืมตัว เวทีแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นต้น

5. การใช้ประโยชน์ การนำไปประยุกต์ใช้งาน (Use) ในส่วนของการใช้ประโยชน์ และการนำไปประยุกต์ใช้งานนั้น ผู้ศึกษาได้จัดการความรู้ตามความเหมาะสมของหน่วยงาน และภาระงานประจำวันของครู ทั้งรูปแบบกระบวนการทำงาน และเครื่องมือที่มีอยู่ ให้ครูผู้สอนนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการสอนและการทำงานมากที่สุด จึงมีข้อเสนอแนะว่า

5.1) ควรมีการจัดการอบรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนให้กับครูผู้สอน

5.2) ควรมีการจัดการอบรมการใช้โปรแกรมพื้นฐานในการทำงาน เช่น Microsoft Office การใช้อินเตอร์เน็ต การรับส่ง อีเมล์ เพื่อเป็นการเพิ่มความสามารถในการทำงานให้กับครูผู้สอน

6. ประเมินผลระบบการจัดการความรู้ เพื่อปรับปรุงแก้ไข (Evaluate) การจัดการความรู้สำหรับงานสอนของครูประถมศึกษา โรงเรียนดาราวิทยาลัย เชียงใหม่ ในขั้นตอน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการประเมินผลระบบการจัดการความรู้ โดยจะเป็นการประเมินความรู้ที่ได้จากการแบ่งปันความรู้ และประเมินความคาดหวังของผู้ใช้ระบบ (Knowledge Based) พบว่า ควรมีการนำผลของการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงคุณภาพของการจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาหัวข้อความรู้ให้ครอบคลุมภาระงานสอนของครูมากที่สุด และเพื่อตอบสนองวิสัยทัศน์ของโรงเรียนในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ และจากการประเมินความคาดหวังของผู้ใช้ระบบ (Knowledge Based) พบว่ายังมีข้อบกพร่องของระบบอยู่บ้าง เช่น การใช้ E-mail ในการติดต่อสื่อสาร ไม่มี Social Network ในการเชื่อมโยงกับผู้ใช้ เนื้อหาที่ผู้ใช้ต้องการ หรือการดาวน์โหลดเอกสารการจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่างๆ และ จากการประเมินยังพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากนัก ทำให้การใช้งานระบบการจัดการความรู้ ทำได้ไม่เต็มที่ ซึ่งผู้ศึกษาจะได้นำเอาข้อบกพร่องและสิ่งที่ค้นพบไปพัฒนาระบบการจัดการความรู้ในโอกาสต่อไป

5.5 ข้อจำกัดในการศึกษา

1. การกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ ในการทบทวนวรรณกรรมส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ในองค์กรที่อยู่ในรูปแบบของบริษัทภาคเอกชน และองค์กรด้านการศึกษาที่เป็นมหาวิทยาลัย ซึ่งแนวคิดอาจจะไม่สอดคล้องกับองค์กรที่ได้ศึกษาอยู่

2. ในการใช้งานระบบการจัดการความรู้ ทำได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากครูผู้สอน มีภาระงานประจำที่ต้องรับผิดชอบค่อนข้างมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการใช้งานระบบ หรือ จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยน เรียนรู้มากนัก และ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูแต่ละคนมีไม่เท่ากัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นครูที่สูงอายุ และไม่มีพื้นฐานในการใช้งาน

3. การจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ซึ่งแสดงผลในระยะยาวทำให้การศึกษาในครั้งนี้ไม่สามารถทำได้ครอบคลุมกับงานที่เกี่ยวข้องด้านงานสอนทั้งหมด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved